

היתה לך שנה שלמה ללמוד

אלעזר דב [גימאן], ספרן של צדיקים, ווארשא תרע"ד 1914; לובלין תרפ"ט 1928, מערכת ה, אות ד

הריזינער זצוק"ל [ר' ישראל מרוז'ין, זכר צדיק וקדוש לברכה, תקנ"ז 1796 – תר"א 1850], **בא פעם לבית מדרשו, ואמר: אספר לכם מעשה.**

כפרי אחד בא להעיר על ראש השנה, והלך להתפלל. והכפרים הקדמונים לא יכלו להתפלל, ולכן עמד והביט אנה ואנה. וכשהתפללו שמונה עשרה, והיה העם בוכים, התחיל תמה - מה זו הבכיה? מי הכה אותם שהם בוכים, הלא לא היתה שום קטטה בבית המדרש? והרהר כך, עד שנפל בדעתו - מסתמא הם בוכים על שמאחרים כל כך בבית המדרש, והם רעבים, והוא ג"כ [=גם כן] היה רעב לכן גם הוא התחיל לבכות ולעשות קולות.

ואחר השמונה עשרה, כשפסקו מלבכות, חזר ותמה - מה זה שעתה אינם בוכים? עד שעלה בדעתו, שראה בביתו, קודם שהלך לבית המדרש, שהניחו בתוך הפרפרת שקורין צימעס, חתיכת בשר יבש, והיא צריכה בשול גדול, וכל מה שיצטמק יותר הבשר, יהיה הפרפרת יותר טוב, לכן גם הוא נתקררה דעתו.

וכשבאו לתקיעות, והתחילו עוד הפעם לבכות, הדרא תמיהתו למקומה, עד שנתיישב לו - הן אמת שהפרפרת יהיה יותר טוב כשיאריך הזמן, אבל אין בכח לשהות כל כך, והתחיל לבכות מאד.

וכפי הנראה הוא משל על הגלות.

ר' שלמה גאנצפריד [תקס"ד 1804 – תרמ"ו 1886], **קיצור שלחן ערוך, אונגוואר תרכ"ד [1864], סימן קכט, סעיף ט**

בסעודת הלילה נוהגין לעשות סימנים לשנה טובה. טובלין פרוסת המוציא בדבש, ואחר שאכל כזית, אומר: "יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". ואח"כ [=ואחר כך] טובל קצת תפוח מתוק בדבש, ומברך עליו בפה"ע [=בורא פרי העין] ואוכלו, ואח"כ אומר ג"כ יה"ר וכו' [=גם כן יהי רצון וכו']. ונוהגין לאכול ראש של בעל חי, ואומרים: "יה"ר שנהיה לראש". ויש להדר אחר ראש כבש, שיהיה ג"כ זכר לאילו של יצחק. **גם ירקות אוכלים אותן שיש להם במדינה ההוא שם המורה לטובה, כמו במדינתנו מעהרען, ואומרים יה"ר שירבו זכותינו.** ויש נוהגין ג"כ להדר לאכול דגים, שיש רמז לפרות ולרבות כמו הדגים. ואין לבשל אותם בחומץ, כי אין אוכלים דברים חמוצים או מרירים ברה"ה. ואוכלין בשר שמן וכל מיני מתיקה. גם נוהגין שלא לאכול אגוזים ולוזים, כי אגוז בגימטרי' ח"ט, וגם מרבים כיחה וניעה המבטלים את התפילה. ויש ללמוד על השולחן תורה, ונוהגין קצת ללמוד משניות מס' ראש השנה.

ר' חיים נבון

"יהי רצון: ראש השנה בלי להשוות ולספור עמודים", מקור ראשון, 30/9/2016

כשנכנס הנער הצעיר לבית הכנסת, עצר אותו הגבאי הוותיק. "החליל נשאר בחוץ", אמר בתוקף, "זה מוקצה".

"אבל בשנה שעברה הרב כל כך התלהב מהחילול שלי", התאונן הנער, "וכולכם התחלתם לספר איך בחילולי בקעתי רקיעים, שאתם בתפילתכם לא הצלחתם להגיע אליהם".

"זה עובד רק פעם אחת", אמר הגבאי בצער. "הייתה לך שנה שלמה ללמוד".

אבישי מזרחי ז' תשרי תשס"ח, 19/09/2007, www.kipa.co.il

השמיים נוטים להכסיף. החמה עוד מבליחה קווי אור קלושים המחממים את האוויר הצונן שכמו קפא מיראת היום הקדוש. בית הכנסת של החסידים (המודרניים) דחוס עד כדי מחנק. בעוד רגעים אחדים יעלה הרבי לדוכן, לתפילת כל נדרי, איש איש וכוונותיו, מכונס בעצמו. הם חוצים רקיעים, במחשבתם, ויורדים עד מעמקי תהום, בוראים ומחריבים עולמות לא נודעים. בקדמת בית הכנסת החל לצעוק חסיד אחד את האל"ף ב"ת. הוא זועק בקול גדול ודמעות נושרות מעיניו.

אל"ף, ב"ת, גימ"ל, דל"ת, ה"א... מקצב קריאותיו הולך וגובר והאותיות כמו מתקבעות בחלל האוויר הדחוס. מימינו מכה מאן דהו בחליל, ניגון עמוק ופולשני, המטלטל אותו, כלולב אשכנזי בשעת נענוע. מאחור מקפצים שלושה חסידים, מנתרים שוב ושוב, רוקדים כמו עגל רך ומגביהים עצמם מעל הקרקע, ללא הרף. יש המוחאים כף אל כף בסערה, יש המתכרבלים בטליתות רבות מצמר עיזים וגמלים, מצועפים בבד מצויץ, יש הנעמדים על הגגות ויש המושלכים ארצה, מתפלשים בעפר ובאבק דרכים. בית הכנסת לובש באחת צורות משונות, שלל צבעים וניגונים. ובתוך בליל הקולות והזעקות, מתחילה התפילה.

הרבי מטפס לדוכן ומשלהב את חסידיו. או אז נפתחת הדלת ובכניסה יהודי פשוט. מכנסיים שחורות לו וחגורה תואמת, לבוש בחולצה לבנה. קיטל מסורתי עוטף אותו ולראשו מתוחה כיפה סרוגה בהירה. הוא אוחז בידו סידור 'רינת ישראל' ומחפש מקום לשבת. החסידים מביטים בתמיהה בעלם הזר. הוא מניח את הסידור על הסטנדר, פותח אותו, ממלמל לעצמו 'תפילה זכה' ומתנדנד קלות. עכשיו חמת החסידים בוערת. הם מבקשים להוציאו בכוח גדול וביד חזקה "הוא בז לתפילה" הם זועקים "הוא מחלל השם" "יהודי פשוט ועם הארץ אין מקומו בבית הכנסת!" מתגברים הקריאות. הרבי מהסה את חסידיו. הוא מכה בחוזקה על הדוכן וזועק בדמעות "עצרו!" הוא אומר "אל תבוזו ליהודי הזה! דעו לכם כי תפילתו של אותו יהודי פשוט, המעלעל בסידור עם לבושו הבורגני ונדנדודו הקלים מצליחה לבקוע רקיעים ולהגיע עד כסא הכבוד. הניחו לו אל תביטו אל מראהו אלא אל גובה נשמתו".

(מפי השמועה)

ר' אלימלך מליזענסק, תע"ז 1717 – תקמ"ז 1787 **נועם אלימלך**, לעמבערג תקמ"ח, פ' שמיני, ד"ה וישא

וְיִשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם [וְיִבְרַכֶּם וְיָרֵד מֵעֶשֶׂת הַחֲסִיאוֹת וְהֵעֵלָה הַשְּׁלֵמִים; וַיִּקְרָא ט, כב] * נ"ל [=נראה לפרש] דהנה הצדיק הולך תמיד בדביקות ודבוק בעולמות עליונים רק מחמת שתשוקתו תמיד על טובת ישראל שייטיב להם הש"ת [=ה' יתברך] בכל מיני שפע וברכה מחמת זה הוא יורד קצת ממדרגתו ודביקות * אך בכל זאת הוא פועל טוב במה שיוורד קצת מהדביקות שע"י [=שעל ידי] שרואים ב"א [=בני אדם] גודל תשוקתו ותאוותו לטובתם הוא מכניס בלבם יראת ד' ואהבתו שכולם נתעורר לבבם לעבודתו ית"ש [=יתברך שמו] * וזהו וְיִשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ [וַיִּקְרָא ט, כב] ע"ד [=על דרך] נִשָּׂא לְבַבְנוּ אֶל כְּפָיִם [איכה ג, מא] וי"ל הפי' [=ויש לומר הפירוש] דהיינו האדם אשר ישא לבו לעבודת הבורא ית"ש [=יתברך שמו] אז מחמת גודל האהב' [=האהבה] והתלהבות שבו הוא מכה כף אל כף ונמצא עבודת הבורא נקרא ע"ש [=על שם] הידים.

ר' נחמן מברסלב, תקל"ב 1772 – תקע"א 1810 **ליקוטי מוהר"ן**, אוסטראה תקס"ח [1808], קמא י, א

כשיש, חס ושלום, דינים על ישראל – על ידי ריקודים והמחאת כף אל כף נעשה המתקת הדינים.

ר' נתן שטערנאהארץ מנמירוב, תק"מ 1780 – תר"ה 1844 **חיי מוהר"ן**, לעמבערג תרל"ב 1874

בשנת תקס"ג [1804] שהוא ראש השנה הראשון שהיה בכאן בברסלב אז הייתי אצלו על ראש השנה וכל עשרת ימי תשובה עד אחר יום כיפור, ואחר יום כיפור נסעתי לביתי, ורבי יודל ורבי שמואל אייזיק נשארו בכאן על חג הסוכות, ושמעתי כמה דיבורים יקרים מרבי יודל מה ששמע אז, ואיני זוכרם היטב. [...] וביום שמיני עצרת דיבר עמהם מענין ריקודין והמחאת כף, ומה שמהפכין את עצמו שזה בחינת עֲלֵה אֶל הָאֱלֹהִים [שמות יט, ג] וְיָרֵד ה' עַל הָרֹסֵינִי [שם, פסוק כ] [...] וענין הפריסטקייט [-פיוז וכו' ומטה] שעושים וכו', ודיבר עמהם דברים נפלאים. [...] ושמעתי מפיו הקדוש שאמר בעצמו: בשנה הזאת רקדתי הרבה מחמת שנשמע אז שיוצאין גזרות שקורין פונקטין [=סעיפים] על ישראל, כי על ידי ריקודין והמחאות כף ממתיקין הדינין ומבטלין הגזרות [...]